

**Δ. Κουης ⁽¹⁾, Φ. Τσιμπόγλου ^(1,2), Θ. Ασπρογέρακα ⁽¹⁾, Α. Παλαιός ⁽¹⁾, Α. Φραγκούλη ⁽¹⁾,
Φ. Ευθυμίου ⁽¹⁾, Γ. Βουγιουκλής ⁽³⁾**

⁽¹⁾ Ομάδα Υλοποίησης Συλλογικού Καταλόγου, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Αθήνα, Ζωγράφου, Ελλάδα fkouis@telecom.ntua.gr, ftsimp@ucy.ac.cy, appalaios@yahoo.gr, taspro@central.ntua.gr, angeliki@central.ntua.gr, feuthim@central.ntua.gr

⁽²⁾ Πανεπιστήμιο Κύπρου / Διευθυντής, Συντονιστής Υλοποίησης Συλλογικού Καταλόγου, Κύπρος
{ftsimp@ucy.ac.cy}

⁽³⁾ Elidoc, Τεχνικός Διευθυντής, Αθήνα, Περισσός, Ελλάδα gvoug@elidoc.gr

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ – ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η δημιουργία του φυσικού Συλλογικού Καταλόγου αποτελεί ταυτόχρονα μεγάλη τεχνική πρόκληση αλλά και μια πρώτη τάξεως ευκαιρία για την ποιοτική αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Η ποιοτική αναβάθμιση συνίσταται στην ενοποίηση των ηλεκτρονικών καταλόγων και στη δημιουργία ενός συστήματος διαδανεισμού των μελών του Δικτύου των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.

Η ανομοιογένεια των πληροφοριακών συστημάτων που συναντάμε στον ελληνικό χώρο αποτέλεσαν την σημαντικότερη δυσκολία στην πορεία υλοποίησης του Φυσικού Συλλογικού Καταλόγου. Παρόλα αυτά η συντονισμένη προσπάθεια της κεντρικής ομάδας του Συλλογικού Καταλόγου και της εταιρίας υποστήριξης έχει αποφέρει σημαντικά αποτελέσματα. Η πειραματική βάση του Συλλογικού Καταλόγου διαθέτει 9 από τις 37 συλλογές. Ο αριθμός των εγγραφών ξεπερνά τις 450.000 (10/7/2005), με προοπτική την ενσωμάτωση τουλάχιστον 20 βιβλιοθηκών ως το τέλος του έτους με πάνω από ένα εκατομμύριο εγγραφές, προερχόμενες από 5 διαφορετικά συστήματα.

Η παρούσα εργασία σκοπεύει να πληροφορήσει για τα στάδια που ακολουθούνται για την ενσωμάτωση μιας συλλογής και να παρουσιάσει τα συμπεράσματα που προκύπτουν. Επιπλέον γνωστοποιούνται οι δραστηριότητες που έχουν αναληφθεί με σκοπό τη δημιουργία ενός δικτύου συνεργασίας μεταξύ των βιβλιοθηκών. Ενδεικτικά αναφέρεται ο ορισμός υπευθύνων ανά ίδρυμα, η δημιουργία Ομάδων Συζητήσεων (Discussion Groups) και ο ορισμός των Διαρκών Επιτροπών Καταλογογράφησης. Ο απώτερος στόχος παραμένει η μεγιστοποίηση του επιπέδου ποιότητας των προσφερόμενων υπηρεσιών στις βιβλιοθήκες και στον τελικό χρήστη.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Φυσικός Συλλογικός Κατάλογος, Ενοποίηση καταλόγων, Δίκτυο Συνεργασίας Βιβλιοθηκών

ABSTRACT

The creation of a Physical Union Catalogue constitutes a big technical challenge and simultaneously a challenge for the qualitative upgrade of the services provided by the Hellenic Academic Libraries. The qualitative upgrade consists of the unification of the existing electronic catalogues and the creation of an Interlibrary Lending System for the members of Hellenic Academic Libraries Network.

The inhomogeneity of the information systems that we meet in the field of the Hellenic Academic Libraries constituted the most difficult issue in the implementation of Physical Union Catalogue. Nevertheless, the coordinated efforts of the Central Team of the Union Catalogue and the supporting firm have yielded important results. The experimental base of Collective List is currently consisted of 9 (out of 37) collections. The number of records exceeds the 450.000 (as on 10/7/2005), and the prospect is to incorporate at least 20 libraries until the end of year with more than one million records originated from 5 different systems.

This paper intends to inform on the stages that are followed for the incorporation of a collection and presents the conclusions that are coming out. Moreover the activities that have been undertaken aiming at the creation of a collaboration network between the academic libraries are presented. Indicatively the following are reported: the definition of persons in charge per institution, the creation of an electronic forum for specialised Discussion Groups and the definition of Permanent Committees for Descriptive and Subject Cataloguing. The final objective remains the maximisation of the level of quality of the offered services in the libraries and in the final user.

KEYWORDS: Physical Union Catalogue, Catalogues Unification, Libraries Cooperative network

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μέσω της χρηματοδότησης του ΕΠΕΑΕΚ Ι ξεκίνησε το 1997 το έργο «Δικτύωση Βιβλιοθηκών Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης». Μεταξύ των Δράσεων προβλεπόταν η μελέτη για τη δημιουργία Συλλογικού Καταλόγου. Για τους σκοπούς του έργου συστάθηκαν δυο ομάδες εργασίας με στόχο τη σύνταξη μελέτης βιβλιογραφικών και τεχνικών προδιαγραφών αντίστοιχα για το Συλλογικό Κατάλογο (βλ. σχετική διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.ntua.gr/library/deliv01.htm>).

Σύμφωνα με τη μελέτη του Makx Dekkers [1], ο οποίος προσκλήθηκε ως εξωτερικός σύμβουλος-εμπειρογνώμων, ως καλύτερο μοντέλο για τα ελληνικά δεδομένα προτάθηκε ο υποτελής φυσικός συλλογικός κατάλογος (slave natural union catalog).

Προς την κατεύθυνση αυτή, πριν παρουσιαστούν αναλυτικά όλες οι δράσεις του Συλλογικού Καταλόγου κρίνεται σκόπιμη μια σύντομη ανασκόπηση στα σημαντικότερα είδη συλλογικών καταλόγων που έχουν ως τώρα προταθεί διεθνώς, καθώς και τα πλεονεκτήματα ή μειονεκτήματα που παρουσιάζουν.

Όπως γνωρίζουμε δύο είναι το πιο διαδεδομένα μοντέλα αρχιτεκτονικής για τη δημιουργία συλλογικών καταλόγων:

1. Το φυσικό μοντέλο, το οποίο βασίζεται σε μια κεντρική βάση δεδομένων, η οποία περιέχει όλες τις βιβλιογραφικές εγγραφές. Μέσω αυτού εξασφαλίζεται υψηλή ακρίβεια και ανάκτηση αποτελεσμάτων με μεγάλο βαθμό επιτυχίας από το χρήστη ακριβώς επειδή συγκεντρώνει σε μια ενιαία βάση τους καταλόγους πολλών βιβλιοθηκών. Το εν λόγω μοντέλο αποκαλείται επίσης και συγκεντρωτικό. Ένα παράδειγμα καταλόγου που βασίζεται στο συγκεντρωτικό μοντέλο είναι ο British Union Catalogue [2].
2. Το εικονικό μοντέλο, το οποίο κάνει χρήση του Z39.50 πρωτοκόλλου με τις αναζητήσεις να γίνονται “on the fly”. Πιο συγκεκριμένα, το σύστημα ψάχνει εκείνη τη στιγμή τους επιμέρους καταλόγους και τα αποτελέσματα είναι “on real time”. Αποκαλείται επίσης και κατανομημένος. Ένα παράδειγμα κατανομημένου καταλόγου είναι ο Virtual Canadian Union Catalogue (vCuc) [3].

3. Το υβριδικό μοντέλο το οποίο είναι μία συνένωση των δύο παραπάνω και μπορεί να υπάρξει σε τρεις διαφορετικές εκδοχές. Το Πανεπιστήμιο της California χρησιμοποιεί ένα συγκεντρωτικό συλλογικό κατάλογο (MELVYL, [4]) καθώς και αναζήτηση μέσω του Z39.50

Η μελέτη έδειξε ότι τα δύο είδη συλλογικών καταλόγων έχουν πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Η επιλογή για το μοντέλο του Ελληνικού Συλλογικού Καταλόγου (βλ. [5] (Παπάζογλου 1999), [6] (Τσούτσου-Δημοπούλου et al. 2000), [7] (Μπώκος et al. 2001)) έγινε αφενός με γνώμονα τις συγκεκριμένες συνθήκες που επικρατούσαν στις ελληνικές Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες (έλλειψη κεντρικής υπηρεσίας καταλογογράφησης, έλλειψη ελληνικών προτύπων, σχετικά ποιότητα υφιστάμενων καταλόγων, ανομοιογένεια πολιτικών καταλογογράφησης και ευρετηρίασης) και αφετέρου τις λειτουργίες και υπηρεσίες που κρίθηκε ότι ένας Συλλογικός Κατάλογος, πρέπει να προσφέρει στο περιβάλλον αυτών των συνθηκών ήτοι:

- να αποτελεί μια πλούσια πηγή αξιόπιστων βιβλιογραφικών δεδομένων, ικανή να ανταποκριθεί στις αυξημένες απαιτήσεις των σύγχρονων χρηστών.
- να εξασφαλίζει γρήγορη, συνεπή και αξιόπιστη ανάκτηση αποτελεσμάτων σε σχέση με την αναζήτηση του χρήστη
- να περιέχει βιβλιογραφικές εγγραφές υψηλής ποιότητας αξιοποιήσιμες από τους καταλογογράφους
- να επιτρέπει τη λειτουργία διαδανεισμού
- να παρέχει φιλικό προς το χρήστη περιβάλλον αναζήτησης
- να είναι συμβατό με τις νέες τεχνολογίες και επεκτάσιμο

Μετά την επιλογή του φυσικού μοντέλου πραγματοποιήθηκε από το 1997 έως το 2003 η πιλοτική φάση του Συλλογικού Καταλόγου με βασικά σημεία αναφοράς τα ακόλουθα:

- Παραλαβή 10.000 εγγραφών από 6 διαφορετικά βιβλιοθηκονομικά προγράμματα
- Ανάπτυξη προγραμμάτων διαχείρισης εγγραφών του Συλλογικού Καταλόγου και διαμόρφωση των 2 βασικών αλγορίθμων από την εταιρία ανάληψης του έργου, Elidoc.
- Πιλοτική δοκιμή ενοποίησης βιβλιογραφικών εγγραφών, έλεγχος λειτουργίας μετατροπών και διαμόρφωση των 2 αλγορίθμων.

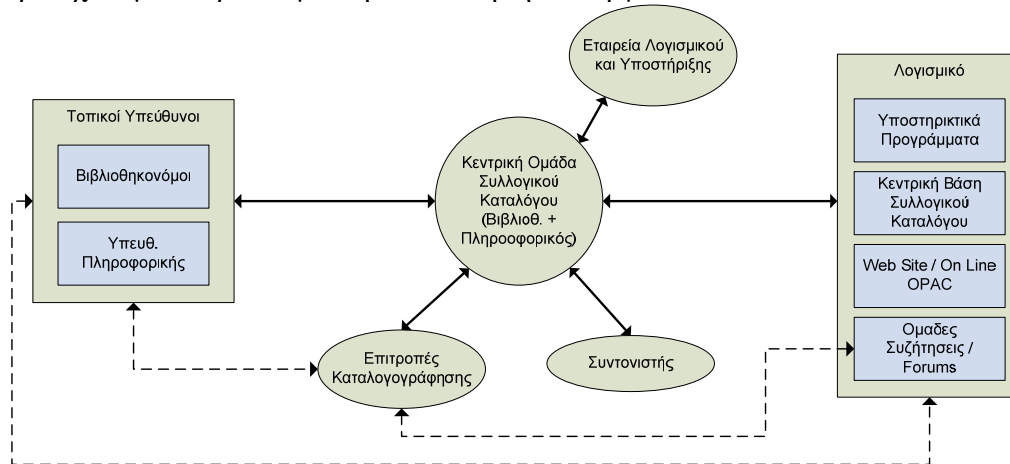
Από το **2003 έως σήμερα** αποφασίστηκε και πραγματοποιήθηκε:

- Η συγκρότηση και ομογενοποίηση της αρχικής βάσης δεδομένων του Συλλογικού Καταλόγου. Επιπλέον αποφασίστηκε και η κανονική λειτουργία και ενημέρωση της βάσης του Συλλογικού Καταλόγου (πρόγραμμα φιλοξενίας βάσης συλλογικού καταλόγου, εργαλεία μετατροπών κτλ., βλέπε Σχήμα 1). Στην παρούσα χρονική στιγμή το έργο υλοποίησης του Συλλογικού βρίσκεται προς το τέλος της Α' φάσης. Επεξηγηματικά, ο Συλλογικός Κατάλογος λειτουργεί προς το παρόν με τις συλλογές των παρακάτω 9 ιδρυμάτων (Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών, Ακαδημία Αθηνών, Πανεπιστήμιο Πατρών, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, ΤΕΙ Πάτρας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Θεσσαλίας, Κύπρου και Πάντειο Πανεπιστήμιο). Επιπλέον λειτουργούν ο ιστότοπος του Συλλογικού Καταλόγου (www.unioncatalog.gr), από όπου οι χρήστες έχουν πρόσβαση εκτός των άλλων υπηρεσιών και πληροφοριών και στην on-line βάση των ενοποιημένων βιβλιογραφικών εγγραφών.
- Ο καθορισμός του ελάχιστου επιπέδου βιβλιογραφικής περιγραφής που κρίνεται απαραίτητο για την εξασφάλιση ποιότητας στις εγγραφές του Σ.Κ. Το ελάχιστο αυτό

επίπεδο περιγραφής περιλαμβάνει 7 πεδία στα οποία θα αναφερθούμε εκτενέστερα σε άλλο μέρος της ανακοίνωσης (βλέπε Πίνακας 2).

- Η εξεύρεση λύσεων που αφορούν ζητήματα όπως οι θεματικοί όροι και τα αρχεία καθιερωμένων αποδόσεων. Για το λόγο αυτό συστάθηκαν 2 Διαρκείς Επιτροπές, Θεματικής και Περιγραφικής Καταλογογράφησης. Ωστόσο, μέχρι να ανακοινωθούν τα πορίσματα των επιτροπών η ομάδα του Συλλογικού Καταλόγου δημιούργησε και διαχειρίζεται ένα δικτυακό τόπο επικοινωνίας και ανταλλαγής απόψεων για σχετικά θέματα. Μέχρι στιγμής στο forum έχουν δικαίωμα συμμετοχής τα άτομα που ορίστηκαν από τις βιβλιοθήκες τους ως υπεύθυνοι για το Συλλογικό Κατάλογο.

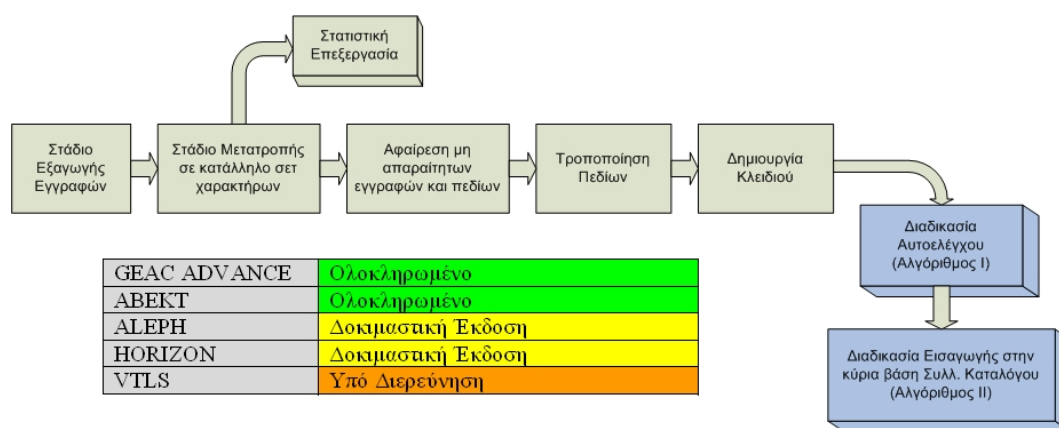
Το σχήμα 1 περιγράφει εν συντομία την απαραίτητη οργανωτική δομή, η οποία ως σήμερα έχει εγκαθιδρυθεί για την υλοποίηση του έργου.

Σχήμα 1. Οργανωτική Δομή Συλλογικού Καταλόγου

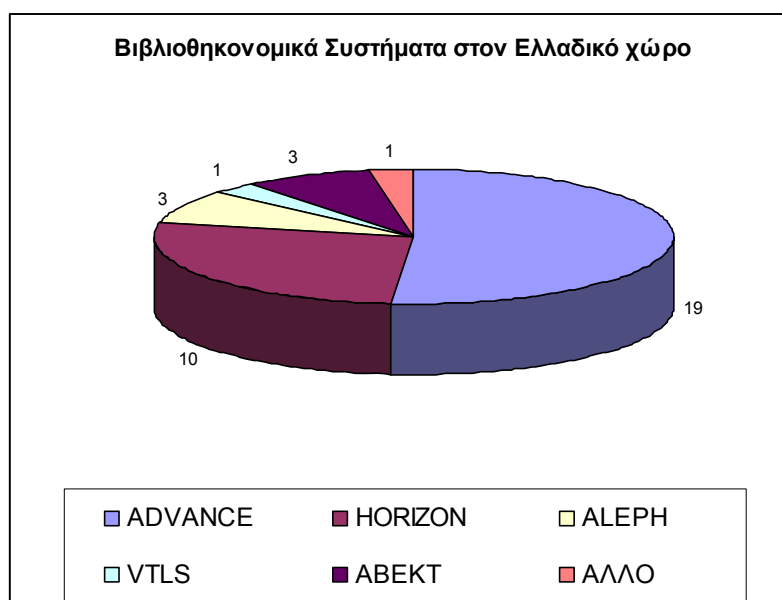
ΣΤΑΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΣΤΟΝ Σ.Κ.

Ήδη σε προηγούμενες ανακοινώσεις [7] έχει γίνει κατανοητό ότι τα βασικά στάδια κατά την διάρκεια ενσωμάτωσης μιας συλλογής στον Συλλογικό Κατάλογο είναι ο Αλγόριθμος ταύτισης εγγραφών (Αλγόριθμος I) και ο Αλγόριθμος επιλογής της πληρέστερης εγγραφής και χαρακτηρισμός της ως κύριας εγγραφής (Αλγόριθμος II). Οι δυο αυτές διαδικασίες αποτελούν το κύριο μέρος της διαδικασίας ενσωμάτωσης και έχουν αναλυθεί σε βάθος στο [7]. Πριν όμως μια ηλεκτρονική συλλογή χαρακτηριστεί ως κατάλληλη για εισαγωγή στον Συλλογικό Κατάλογο απαιτούνται κάποια προηγούμενα στάδια επεξεργασίας. Στο σχήμα 2 φαίνεται η ροή των εργασιών, τα βήματα που ακολουθούνται καθώς και το στάδιο της τεχνικής υλοποίησης ως σήμερα.

Σχήμα 2. Διάγραμμα ροής σταδίων επεξεργασίας προς την πορεία ενσωμάτωσης μιας συλλογής

Η σημερινή κατάσταση των βιβλιοθηκονομικών συστημάτων τα οποία κάνουν χρήση οι βιβλιοθήκες στον ελλαδικό χώρο απεικονίζεται στο σχήμα 3.

Σχήμα 3. Κατανομή βιβλιοθηκονομικών συστημάτων των ελληνικών βιβλιοθηκών

Σε συνδυασμό με τον βαθμό ολοκλήρωσης των υποστηρικτών δομών (βλέπε Σχήμα 2), καθίσταται προφανές ότι η λειτουργία του Συλλογικού Καταλόγου βρίσκεται πια σε ώριμο στάδιο, αφού είναι εφικτή η ενσωμάτωση τουλάχιστον 36 από τις 37 βιβλιοθήκες. Επανερχόμενοι, στα στάδια επεξεργασίας σημειώνονται τα εξής βήματα που ακολουθούνται:

- Μετατροπή του character set (συνόλου χαρακτήρων)
- Μετατροπή στο κατάλληλο format ISO-2709
- Εντοπισμός και απομάκρυνση τυχόν εγγραφών που αναφέρονται σε τίτλους περιοδικών.
- Αφαίρεση εγγραφών με συνολικό αριθμό χαρακτήρων κάτω από ένα συσκευασμένο επίπεδο (threshold) – προαιρετικό βήμα.
- Αφαίρεση των πεδίων που θεωρούνται μη αναγκαία για τον συλλογικό κατάλογο (π.χ. 9XX, 001, 003,005, 8XX πλην του 801).

- Έλεγχος πληρότητας και ορθότητας πεδίων των υπό εισαγωγή εγγραφών. Πιο συγκεκριμένα, κατά την διάρκεια της προετοιμασίας των εγγραφών για εισαγωγή στον Συλλογικό Κατάλογο, οι τελευταίες ελέγχονται ως προς την ύπαρξη και την ορθότητα συγκεκριμένων πεδίων. Τα πεδία που ελέγχονται είναι τα 001, 005, 852 και 100 (κατά UNIMARC). Σε περίπτωση που κάποιο από τα εν λόγω πεδία δεν υπάρχει μέσα στην εγγραφή ή δεν παρουσιάζεται με τη σωστή μορφή, η εγγραφή μεταφέρεται σε ένα αρχείο, το οποίο αποστέλλεται στους υπευθύνους του τοπικού καταλόγου για περαιτέρω έλεγχο και διορθώσεις (στάδιο αποσφαλμάτωσης).
- Στο επόμενο στάδιο έχουμε τον επαναπροσδιορισμό κάποιων συγκεκριμένων πεδίων, απαραίτητων για την λειτουργία του Συλλογικού Καταλόγου. Πιο συγκεκριμένα, δημιουργούνται τα πεδία 852 και τα 901, ενώ το περιεχόμενο των πεδίων 606, 607 και 608 μετατρέπεται σε κεφαλαία γράμματα¹.
- Το τελικό στάδιο της προετοιμασίας των εγγραφών για αυτοέλεγχο και εισαγωγή στον Συλλογικό Κατάλογο είναι η δημιουργία του κλειδιού και η προσθήκη του σε κάθε εγγραφή. Σημειώνεται ότι το κλειδί λαμβάνει δεδομένα από τα πεδία 200,700,205,225,10,100 (ή 210).

Έχοντας προετοιμάσει με βάση τα παραπάνω βήματα τον υπό εισαγωγή κατάλογο, ακολουθούν τα στάδια του αυτοελέγχου και της εκτέλεσης του αλγόριθμου της ταύτισης των εγγραφών (βλέπε [7]). Σημειώνεται ότι κατά το στάδιο του αυτοελέγχου προκύπτουν εγγραφές του τύπου :

- *Ψευδώς Διπλές* → Διόρθωση σε επίπεδο Συλλογικού Καταλόγου ή Τοπικής Βιβλιοθήκης.
- *Αληθινά Διπλές* → Διόρθωση σε επίπεδο Τοπικής Βιβλιοθήκης
- *Απροσδιόριστης Κατάστασης* → Διοχέτευση προς τις Διαρκείς Επιτροπές Καταλογογράφησης

Σε όλα τα παραπάνω βήματα και σε περίπτωση που παρουσιαστούν κάποια σφάλματα (π.χ. έλλειψη πεδίων ή λάθος format), παράγονται αυτόματα οι κατάλληλες αναφορές (reports), οι οποίες μπορούν να αξιοποιηθούν από τους τοπικούς υπεύθυνους για την περαιτέρω βελτίωση της συλλογής τους.

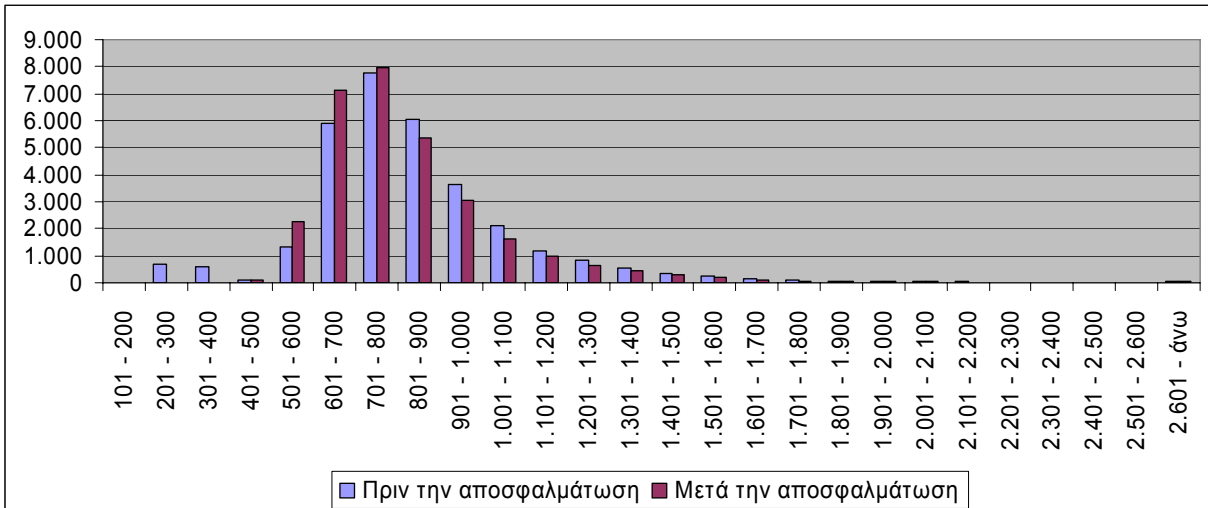
Τέλος, όπως φαίνεται στο Σχήμα 2, διενεργείται ένα ξεχωριστό στάδιο, το οποίο αποσκοπεί στην παραγωγή χρήσιμων στατιστικών στοιχείων σχετικά με τις εγγραφές της υπό εξέταση συλλογής. Πιο συγκεκριμένα, μέσω του σταδίου αυτού, ο τοπικός βιβλιοθηκονόμος πληροφορείται σχετικά με την κατανομή των εγγραφών σε σχέση με το μέγεθος τους. Επιπλέον, ο βιβλιοθηκονόμος μπορεί να έχει μια εποπτική εικόνα με το ποια πεδία χρησιμοποιούνται αλλά και τη συχνότητα χρήσης τους μέσα στην ηλεκτρονική συλλογή. Πιο κατανοητή γίνεται η χρησιμότητα των εργαλείων αυτών μέσω των αποτελεσμάτων που παρουσιάζονται στο κεφάλαιο που ακολουθεί.

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΤΑΔΙΟΥ ΑΥΤΟΕΛΕΓΧΟΥ

Μέσα από το παράδειγμα που ακολουθεί γίνονται κατανοητά τα πιο πάνω στάδια. Αναλυτικότερα, επιλέχθηκε τυχαία η ηλεκτρονική συλλογή μιας ακβης, όπως παρελήφθη από την κεντρική Ομάδα του Συλλογικού Καταλόγου. Η προς εξέταση συλλογή περιείχε συνολικά 31.847 εγγραφές. Η κατανομή των εγγραφών σε συνάρτηση με το μέγεθος τους εμφανίζεται στο παρακάτω σχήμα πριν και μετά το στάδιο της αποσφαλμάτωσης.

¹ Σκοπός αυτής της μετατροπής είναι ομοιόμορφη παρουσίαση των θεμάτων. Υπενθυμίζεται ότι οι εγγραφές έρχονται από τις τοπικές βιβλιοθήκες με διαφορετικές μεταξύ τους εμφανίσεις (πεζά, κεφαλαία, μικτά).

Στάδιο Στατιστικής Επεξεργασίας

Σχήμα 4 Κατανομή εγγραφών σε συνάρτηση του μεγέθους τους πριν και μετά το στάδιο της αποσφαλμάτωσης.

Σημειώνεται ότι βρέθηκαν 18 εγγραφές λανθασμένες κατά την διάρκεια της μετατροπής σε ISO-2709. Ακολουθεί ο πίνακας, ο οποίος παρουσιάζει τα στοιχεία με την συχνότητα εμφάνισης των πεδίων για την συγκεκριμένη συλλογή.

Πεδίο	Επαναλήψεις	Μοναδική Εμφάνιση	Ratio	Διαφορά	% Διαφορά ως προς το σύνολο
1	31.829	31.829	1,0000	0	0,00%
2	1	1	0,0000	-31.828	-100,00%
3	31.829	31.829	1,0000	0	0,00%
5	31.829	31.829	1,0000	0	0,00%
10	13.360	13.025	0,4197	-18.804	-59,08%
100	30.500	30.500	0,9582	-1.329	-4,18%
101	26.912	26.912	0,8455	-4.917	-15,45%
200	31.829	31.829	1,0000	0	0,00%
205	1.315	1.312	0,0413	-30.517	-95,88%
210	31.710	31.710	0,9963	-119	-0,37%
215	30.412	30.412	0,9555	-1.417	-4,45%
225	8.743	8.712	0,2747	-23.117	-72,63%
320	354	351	0,0111	-31.478	-98,90%
602	12	11	0,0004	-31.818	-99,97%
604	51	51	0,0016	-31.778	-99,84%
605	111	106	0,0035	-31.723	-99,67%
606	46.153	29.831	1,4500	-1.998	-6,28%
607	1.701	1.346	0,0534	-30.483	-95,77%
610	253	238	0,0079	-31.591	-99,25%
620	1	1	0,0000	-31.828	-100,00%
675	1	1	0,0000	-31.828	-100,00%
676	16.189	16.187	0,5086	-15.642	-49,14%
680	2	2	0,0001	-31.827	-99,99%
686	14.032	14.007	0,4409	-17.822	-55,99%
700	22.291	22.291	0,7003	-9.538	-29,97%
701	3.109	2.462	0,0977	-29.367	-92,26%
702	16.855	11.773	0,5295	-20.056	-63,01%
709	29.923	28.578	0,9401	-3.251	-10,21%
710	617	617	0,0194	-31.212	-98,06%
711	189	164	0,0059	-31.665	-99,48%
712	326	247	0,0102	-31.582	-99,22%
801	30.345	30.345	0,9534	-1.484	-4,66%
852	38.542	31.711	1,2109	-118	-0,37%
856	582	437	0,0183	-31.392	-98,63%

900	5	5	0,0002	-31.824	-99,98%
909	35.377	29.761	1,1115	-2.068	-6,50%
920	4.283	4.230	0,1346	-27.599	-86,71%
921	2	2	0,0001	-31.827	-99,99%
950	5.306	5.306	0,1667	-26.523	-83,33%
960	10.020	10.016	0,3148	-21.813	-68,53%
970	18.029	18.029	0,5664	-13.800	-43,36%
990	1	1	0,0000	-31.828	-100,00%

Πίνακας 1 Στατιστικά Στοιχεία συχνότητας εμφάνισης πεδίων

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι ως *Ratio* ορίζεται ο λόγος των μοναδικών εμφανίσεων ως προς τον συνολικό αριθμό εγγραφών, ενώ ως % *Διαφορά ως προς το σύνολο*, η διαφορά των συνολικών εμφανίσεων μείον τις μοναδικές, διαιρούμενες ως προς το συνολικό αριθμό των εγγραφών.

Στους πίνακες που ακολουθούν εμφανίζονται τα απαραίτητα πεδία μιας εγγραφής καθώς και αυτά που θεωρούνται ως βασικά για τον χαρακτηρισμό της ως ποιοτικής εγγραφής.

<u>ΠΕΔΙΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ</u>	<u>ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ</u>
001	Ταυτότητα εγγραφής
100	Γενικά δεδομένα επεξεργασίας
101	Γλώσσα τεκμηρίου
200	Τίτλος και δήλωση πνευματικής ευθύνης
700-701 (ή 710 αν δεν υφίσταται 700)	Κύρια πνευματική υπευθυνότητα (ή συλλογικό όργανο)
801	Πηγή προέλευσης εγγραφής
852	Holding

Πίνακας 2 Υποχρεωτικά Πεδία UNIMARC

<u>ΠΕΔΙΑ</u>	<u>ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ</u>
010	ISBN
205	Αριθμός έκδοσης
210	Τόπος έκδοσης, εκδότης, χρονολογία έκδοσης
215	Φυσική περιγραφή
225	Τίτλος σειράς
320	Σημείωση ευρετηρίου-βιβλιογραφίας
606	Θέμα
676	Ταξινόμηση Dewey
680	Ταξινόμηση Κογκρέσου
702	Δευτερεύουσα πνευματική υπευθυνότητα

Πίνακας 3 Σημαντικά Πεδία UNIMARC

Συνδυάζοντας τους Πίνακες 2,3 και 4, προκύπτουν τα παρακάτω συμπεράσματα για τις εγγραφές της συγκεκριμένης συλλογής.

Ως προς τα απαραίτητα πεδία :

- **#001** Όλες οι εγγραφές διαθέτουν αυτό το πεδίο
- **#100** 1329 εγγραφές ή ποσοστό 4,18% δεν διαθέτουν το συγκεκριμένο πεδίο (γεγονός που θα φανεί και κατά την διάρκεια της αποσφαλμάτωσης)
- **#101** 4917 εγγραφές ή ποσοστό 15,45% δεν διαθέτουν το συγκεκριμένο πεδίο
- **#200** Όλες οι εγγραφές διαθέτουν αυτό το πεδίο

- **#700-70X,710** Παρατηρείται μια κατανομή του συγκεκριμένου στοιχείου ανάμεσα σε περισσότερα από ένα πεδία.
- **#801** 1484 εγγραφές ή ποσοστό 4,66% δεν διαθέτουν το συγκεκριμένο πεδίο
- **#852** 118 εγγραφές ή ποσοστό 0,37% δεν διαθέτουν το συγκεκριμένο πεδίο

Ως προς τα βασικά πεδία :

- **#010** πεδίο 18.804 εγγραφές ή ποσοστό 59,08 % περίπου δεν διαθέτουν το συγκεκριμένο πεδίο
- **#205** πεδίο 30.517 εγγραφές ή ποσοστό 95,88 % περίπου δεν διαθέτουν το συγκεκριμένο πεδίο

(ομοίως μπορεί να γίνει ανάλυση στα εναπομείναντα πεδία και να βγουν χρήσιμα συμπεράσματα για την συλλογή)

Ακολούθως η συλλογή υπόκειται στο στάδιο της αποσφαλμάτωσης. Στο εν λόγω στάδιο πραγματοποιούνται οι εξής διορθώσεις :

- Αφαιρούνται οι εγγραφές που δεν διαθέτουν τα πεδία 001 ή 005 και το πεδίο 852. Επιπλέον ελέγχεται αν υπάρχει ή αν έχει την σωστή μορφή (format) το πεδίο 100.
- Το πεδίο 852 είναι το πεδίο για τα holdings στο UNIMARC.
- Το πεδίο 100 περιέχει γενικά δεδομένα επεξεργασίας. Πολλές από τις εγγραφές που εμφανίζουν λάθος στο πεδίο αυτό είναι γιατί:
 - Η χρονολογία εισαγωγής της εγγραφής στο αρχείο μπαίνει ως YYYYMMDD, όπου Y=έτος, M=μήνας και D=ημέρα και ΟΧΙ στη μορφή Ημέρα-Μήνας-Έτος.
 - Όπου δε μπαίνουν κωδικοί πρέπει να χρησιμοποιούνται χαρακτήρες συμπλήρωσης.

Εφαρμόζοντας το παραπάνω στάδιο, ανακαλύφθηκαν τα εξής λάθη :

- 118 εγγραφές δεν διέθεταν το πεδίο 852 (βλέπε Πίνακας 1)
- 1338 εγγραφές δεν διέθεταν ή είχαν λάθος στο πεδίο 100 (από τον Πίνακα 1 προκύπτει ότι 1329 δεν διέθεταν καθόλου το πεδίο 100, ενώ στις υπόλοιπες είχε λάθος μορφή).

Τελικά στο στάδιο του αυτοελέγχου έφτασαν 30373 εγγραφές. Το βασικότερο συμπέρασμα βρίσκεται στην παρατήρηση ότι πριν την αποσφαλμάτωση υπήρχαν εγγραφές που είχαν μέγεθος χαρακτήρων 201-300 και 301-400 (707 και 571 εγγραφές αντίστοιχα) ενώ στον πίνακα μετά την αποσφαλμάτωση δεν παρουσιάζεται ούτε μια εγγραφή που να έχει αυτό το μέγεθος (βλέπε Σχήμα 4).

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΤΑΔΙΟΥ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΣΤΟΝ Σ.Κ.

Μετά τις διαδικασίες αυτοελέγχου, οι εγγραφές είναι έτοιμες για την εισαγωγή τους στον Συλλογικό Κατάλογο. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για την υπό εξέταση συλλογή εντοπίστηκαν 156 διπλές εγγραφές. Στο σχήμα που ακολουθεί απεικονίζεται μια αντιπροσωπευτική εγγραφή, όπως προέκυψε μετά από την συγχώνευση από 6 διαφορετικές πηγές (καταλόγους βιβλιοθηκών).

Συγγραφέας:	Frampton, Kenneth, 070 Κούρκουλας, Ανδρέας, 340 Ανδρουλακης, Θόδωρος, 730 Παγκαλου, Μαρία, 730
Συλλογικό Όργανο:	@εμέλιο , 650
Τίτλος:	Μοντέρνα αρχιτεκτονική : Ιστορία και κριτική / Kenneth Frampton ; Επιστημονική επιμέλεια Ανδρέας Κούρκουλα ; Μεταφραση Θόδωρος Ανδρουλακης ; Μαρία Παγκαλου
Δημοσίευση/Διάθεση:	[Αθήνα] :@εμέλιο , c1987
Φυσική Περιγραφή:	316σ.
Γλώσσα κειμένου:	Ελληνική
Σημειώσεις:	Τίτλος πρωτοτύπου: Modern architecture. A critical history Βιβλιογραφία: σ.291-308
Αριθμός DEWEY:	724.6, upatras, GrAtASK, 720.9, GR-VoPTK, 724, 21η εκδ., GrKeION, 724, 21st ed., TEI PATRAS
Τάξινομηση LC:	NA500.F7515 1987, CY-NIUL
Θέματα:	ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ -- upatras ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ -- ΙΣΤΟΡΙΑ -- upatras -- TEI PATRAS ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ, ΜΟΝΤΕΡΝΑ -- ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ -- GrAtASK ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ * -- ΙΣΤΟΡΙΑ * -- 190Σ-200Σ ΑΙ. -- GR-VoPTK ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ, ΣΥΓΧΡΟΝΗ -- GrKeION ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ, ΣΥΓΧΡΟΝΗ -- 170Σ-180Σ ΑΙ. -- GrKeION ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ, ΣΥΓΧΡΟΝΗ -- 190Σ ΑΙ. -- GrKeION ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ, ΣΥΓΧΡΟΝΗ -- 200Σ ΑΙ. -- GrKeION ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ, ΜΟΝΤΕΡΝΑ -- TEI PATRAS ARCHITECTURE, MODERN -- HISTORY -- CY-NIUL
Θέση: GrPaTEI Ταξ. αρ.: 724 FRA Αντ.: 1 Κατάσταση: Διαθέσιμο Θέση: UCYPRUS Ταξ. αρ.: NA500.F7515 1987 Αντ.: 1 Κατάσταση: Διαθέσιμο Θέση: UThessalia Ταξ. αρ.: 720.9 FRA Αντ.: 7 Κατάσταση: Διαθέσιμο Θέση: upatras Ταξ. αρ.: 724.6 F Αντ.: 1 Κατάσταση: Διαθέσιμο Θέση: ASKT Ταξ. αρ.: 724.6 FRA Αντ.: 1 Κατάσταση: Διαθέσιμο Θέση: IONIO Ταξ. αρ.: 724 FRA Αντ.: 2 Κατάσταση: Διαθέσιμο	

Σχήμα 5. Αντιπροσωπευτική εγγραφή μετά το στάδιο της ενσωμάτωσης στον Συλλογικό Κατάλογο.

Μέσα από την μελέτη των πεδίων της συγκεκριμένης εγγραφής αποδεικνύεται στην πράξη η αποτελεσματικότητα τόσο του κλειδιού, όπως αυτό δημιουργείται κατά την διάρκεια του σταδίου του αυτοελέγχου, αλλά και του αλγορίθμου ταύτισης και συγχώνευσης των εγγραφών. Η συγκεκριμένη εγγραφή υπάρχει ως ξεχωριστή καταχώριση σε 6 από τα 9 ιδρύματα, ενώ τα θέματα της κύριας εγγραφής αποτελούνται από την συγχώνευση των θεμάτων των επιμέρους εγγραφών, τα οποία διατηρούνται ως έχουν με την προσθήκη της βιβλιοθήκης προέλευσης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Είναι φανερό ότι μετά από αρκετό καιρό αναζητήσεων και συστηματικών προσπαθειών η ολοκλήρωση του πρώτου αυτοματοποιημένου Ελληνικού Φυσικού Συλλογικού Καταλόγου βρίσκεται στην τελική ευθεία. Όπως αναφέρθηκε και στην εισαγωγή, 9 από τις 37 βιβλιοθήκες (ή ποσοστό 35%) έχουν ήδη ενσωματωθεί στην κύρια βάση του Συλλογικού Καταλόγου, ενώ αναμένεται η ταχεία προσθήκη και των άλλων βιβλιοθηκών. Τα οφέλη που θα προκύψουν συνοψίζονται στους παρακάτω τομείς:

- Δημιουργία Φυσικού Συλλογικού Καταλόγου και αξιοποίηση του από τους χρήστες των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων και όχι μόνο.
- Αναβάθμιση του επιπέδου ποιότητας των εγγραφών συνολικά (τόσο σε τοπικό όσο και σε επίπεδο Συλλογικού Καταλόγου). Η αναβάθμιση θα προκύψει μέσω της αξιοποίησης των συγχωνευμένων, πληρέστερων εγγραφών του Συλλογικού Καταλόγου (π.χ. βλέπε Σχήμα 5)
- Δημιουργία Ενεργού Δικτύου Συνεργασίας μεταξύ των βιβλιοθηκών των Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων.
- Δημιουργία Εθνικού Ακαδημαϊκού Αρχείου Βιβλιοθηκονομικών Εγγραφών, περιοδικής έκδοσης (off-line έκδοση του Συλλογικού Καταλόγου)

- Δημιουργία της απαιτούμενης υποδομής για την υποστήριξη και έναρξη της λειτουργίας του συστήματος διαδανεισμού.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- [1]. The Establishment of a Union Catalogue in Greece Standards and technical issues, Interim report, [Τεκμήριο www, URL http://www.ntua.gr/library/deliv01_p2.htm , ημερομηνία πρόσβασης 10.10.2005]
- [2]. British Union Catalogue, [Τεκμήριο www, URL <http://copac.ac.uk/>, ημερομηνία πρόσβασης 10.10.2005]
- [3]. Virtual Canadian Union Catalogue, [Τεκμήριο www, URL <http://www.collectionscanada.ca/8/6/index-e.html>, ημερομηνία πρόσβασης 10.10.2005]
- [4]. MELVYL [Τεκμήριο www, URL <http://melvyl.cdlib.org>, ημερομηνία πρόσβασης 10.10.2005]
- [5]. Μώκος, Γεώργιος Δ., Κυριάκος Γεωργιάκης, Κωνσταντίνος Ζωντανός, Νικόλαος Παναγόπουλος, Α Φραντζή, and Τ Χατζηαντωνίου. 2001. Ο Συλλογικός Κατάλογος των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Ανακοίνωση στο *Σύνδεση Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών με την Εκπαιδευτική Διαδικασία*, 79-83. 9ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Αθήνα: Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.
- [6]. Παπάζογλου, Βασίλειος. 1999. Συλλογικός Κατάλογος ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών. Ανακοίνωση στο *Οργάνωση & Συνεργασία Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών στην Ψηφιακή Εποχή*, επιμέλεια Γιάννης Κλαυσόπουλος, and Νάντια Χαγιαλά, 225-38. 7ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.
- [7]. Τσούτσου-Δημοπούλου, Ιωάννα, Κωνσταντίνος Ζωντανός, Ανθή Κατσιρίκου, Αλεξάνδρα Παπάζογλου, and Γεώργιος Χριστοδούλου. 2000. Ο Συλλογικός Κατάλογος εργαλείο ανάπτυξης για τις Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες στην Ελλάδα και μέσο βελτίωσης των υπηρεσιών τους προς τους χρήστες. Ανακοίνωση στο *Η Ακαδημαϊκή Βιβλιοθήκη ως Εκπαιδευτική και Ερευνητική Μονάδα στην 3η Χιλιετία*, 179-94. 8ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.
- [8]. Τσιμπόγλου, Φίλιππος, και Γεώργιος Βουγιουκλής. 2004. Συλλογικός Κατάλογος - Πορεία υλοποίησης. Ανακοίνωση στο *Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες. Επεκτείνοντας τα όρια ...*, 281-91. 12ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Σέρρες: Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Σερρών
- [9]. Hider, Philip. 2004. The bibliographic advantages of a centralised union catalogue for ILL and resource sharing. *Interlending & Document Supply* 32, no. 1: 17-29.
- [10]. Dovey, Matthew (2000) *So you want to build a union catalogue?* Available URL: <http://ariadne.ac.uk/issue23/dovey/intro.html>
- [11]. Stubbley Peter, Bull Rob and Kidd Tony (2001). *Feasibility Study for a National Union Catalogue: Final Report*. Available URL: <http://www.uknuc.shef.ac.uk/NUCrep.pdf>
- [12]. Cousins, Shirley (1997) *COPAC: the new nationally accessible union catalogue* Available URL: <http://www.ariadne.ac.uk/issue8/copac/intro.html>
- [13]. Husby, Ole (1999) *Real and virtual union catalogues*. Available URL: <http://www.caslin.cz:777/caslin99/a2.htm>
- [14]. Stubbley, Peter, Bull Rob and Kidd Tony (2001) *The UK National Union Catalogue Feasibility Study. Pat 2: observations and user testing of physical and virtual models*, The New Review of Information and Library Research. (7), pp.27-45
- [15]. Stubbley, Peter (1999) *Clumps as catalogues: virtual success or failure?* Available URL: <http://www.ariadne.ac.uk/issue22/distributed/distukcat2.html>